

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ КОРАБЛЕБУДУВАННЯ
імені адмірала Макарова

АКТУАЛЬНІ ВЕКТОРИ ВІДНОВЛЮВАЛЬНОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Наукові економічні читання
присвячені пам'яті першого декана Інженерно-економічного факультету
професора В. Ч. Лі

МАТЕРІАЛИ
КОНФЕРЕНЦІЇ

МИКОЛАЇВ – 2023

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ КОРАБЛЕБУДУВАННЯ
імені адмірала Макарова
UNIVERSITY OF EASTERN FINLAND
ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ МОН УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ПРОБЛЕМ РИНКУ ТА ЕКОНОМІКО-ЕКОЛОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ НАНУ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
АКАДЕМІЯ ЕКОНОМІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
СПІЛКА ЕКОНОМІСТІВ УКРАЇНИ
МІЖНАРОДНА АКАДЕМІЯ МОРСЬКИХ НАУК, ТЕХНОЛОГІЙ ТА ІННОВАЦІЙ
НАЦІОНАЛЬНА КОМІСІЯ З ЦІННИХ ПАПЕРІВ ТА ФОНДОВОГО РИНКУ
ТОРГОВО-ПРОМИСЛОВА ПАЛАТА УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ФОНД ПІДТРИМКИ ПІДПРИЄМНИЦТВА

АКТУАЛЬНІ ВЕКТОРИ ВІДНОВЛЮВАЛЬНОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Наукові економічні читання
присвячені пам'яті першого декана
Інженерно-економічного факультету НУК
професора В.Ч. Лі

30 листопада - 01 грудня 2023 року

Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова
Факультет економіки моря
Кафедра менеджменту
пр. Центральний, 3

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
Том 1

МИКОЛАЇВ – 2023

УДК 33:65

ОРГАНІЗАТОРИ:

*Міністерство освіти і науки України
Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова
University of Eastern Finland
Інститут модернізації змісту освіти МОН України
Інститут проблем ринку та економіко-екологічних досліджень НАН України
Західноукраїнський національний університет
Академія економічних наук України
Спілка економістів України
Міжнародна академія морських наук, технологій та інновацій
Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку
Торгово-промислова палата України
Миколаївський обласний фонд підтримки підприємництва*

***Матеріали публікуються за оригіналами, наданими авторами.
Претензії до організаторів не приймаються.***

*Відповідальний за випуск:
Волосяк Марина Валеріївна*

Актуальні вектори відновлювальної трансформації економіки України:
Збірник матеріалів наукових економічних читань. Миколаїв: НУК, 2023. Том 1.
376 с.

У збірнику подані найцікавіші та найактуальніші матеріали з поданих на наукові економічні читання «Актуальні вектори відновлювальної трансформації економіки України».

Висвітлено актуальні проблеми управління соціально-економічними формаціями; розглянуто напрями, важелі та цифрові рішення економіки війни та повоєнної реконструкції економіки України; обговорено напрями економічної політики України в забезпеченні відновлення та збалансованого розвитку економіки. Визначені проблемні та дискусійні питання обліку, аналізу, аудиту та оподаткування в умовах відновлення економіки України; виявлені фінансові аспекти повоєнного відновлення і трансформації економіки України.

Збірник може бути корисним для науковців, державних службовців, підприємців, професорсько-викладацького складу вищих навчальних закладів, аспірантів та студентів.

© Видавництво НУК, 2023
© Національний університет
кораблебудування, 2023

*Наукові економічні читання
присвячені пам'яті першого декана
Інженерно-економічного факультету НУК
доктора економічних наук, професора Василя Чангіровича Лі*

Лі Василь Чангірович
(1937-2003)

*Доктор економічних наук, професор
Декан Інженерно-економічного факультету (1991-1996)*

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ

Голова:

Вячеслав Івата, к.е.н., доцент, в.о. декана Факультету економіки моря НУК (UA)

Вчений секретар:

Марина Волосюк, к.е.н., доцент, доцент кафедри менеджменту (UA)

Члени оргкомітету:

Ігор Сіренко, к.е.н., доцент, завідувач кафедри менеджменту (UA)

Ірина Крамаренко, д.е.н., професор, професор кафедри менеджменту (UA)

Микола Фатеев, к.т.н., доцент, професор кафедри менеджменту (UA)

Наталія Гришина, к.е.н., доцент, доцент кафедри менеджменту (UA)

Ірина Запорожець, к.т.н., доцент, доцент кафедри менеджменту (UA)

Олена Іщенко, к.е.н., доцент, доцент кафедри менеджменту (UA)

Сергій Сергійчук, к.е.н., доцент, доцент кафедри менеджменту (UA)

Наталія Тубальцева, к.е.н., доцент кафедри менеджменту (UA)

Наукове видання

АКТУАЛЬНІ ВЕКТОРИ ВІДНОВЛЮВАЛЬНОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Матеріали наукових економічних читань,
присвячених пам'яті першого декана Інженерно-економічного факультету НУК
професора В. Ч. Лі

30 листопада - 01 грудня 2023 року

За редакцією авторів

Відповідальні за випуск: І. В. Сіренко, М. В. Волосюк
Комп'ютерне верстання: І. В. Сіренко

Підписано до друку 29.11.2023

СЕКЦІЯ 2. ЕКОНОМІКА ВІЙНИ ТА ПОВОЄННА РЕКОНСТРУКЦІЯ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ: НАПРЯМИ, ВАЖЕЛІ ТА ЦИФРОВІ РІШЕННЯ.....	150
Коваленко Марина.....	150
ЕКОНОМІКА ВОЄННОЇ УКРАЇНИ: АНАЛІЗ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ	
Корнієнко Оксана	154
МЕТОДИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТАРІЙ АНАЛІЗУ РІВНЯ ЦИФРОВОЇ ЗРІЛОСТІ МАРКЕТИНГОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	
Ломоносов Анатолій, Ломоносова Оксана	157
СПЕЦИФІЧНІ РИСИ МОРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЯК ОСОБЛИВОГО ВИДУ ТРУДОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	
Ломоносов Дмитро, Година Олексій	161
ТЕХНОЛОГІЧНИЙ РОЗВИТОК УКРАЇНИ ЯК НЕВІД'ЄМНА СКЛАДОВА ЕКОНОМІЧНОЇ ПОЛІТИКИ ДЕРЖАВИ	
Надточій Ірина, Огорь Ганна.....	164
ЩОДО ВИКОРИСТАННЯ ХМАРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ СУБ'ЄКТАМИ ГОСПОДАРЮВАННЯ В ПРОЦЕСІ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ	
Павлюк Тетяна	168
МОЖЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ БІРЖОВИХ ІНСТРУМЕНТІВ ІНВЕСТУВАННЯ ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНИ	
Хацер Максим.....	171
ТРАНСФОРМАЦІЯ ПРОЦЕСІВ УПРАВЛІННЯ РЕСУРСАМИ НА МІКРОРІВНІ ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМ У МЕЖАХ ВОЄННОГО РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ	
Хацер Максим, Марковська Софія	174
ШЛЯХИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ ВИДАВНИЧОЇ ГАЛУЗІ В УМОВАХ ВОЄННОГО РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ	
Гусева-Божаткіна Вікторія, Гаджилов Богдан	177
ВИКОРИСТАННЯ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ У РОЗВИТКУ БУДІВЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ	
Hatsura Yaroslav	181
IMPLEMENTATION OF 3D PRINTING TECHNOLOGY IN UKRAINE RECONSTRUCTION	

Бачула Валерія	185
ПОВОЄННЕ ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНИ ТА ЦИФРОВІ РІШЕННЯ	
Воротинцев Максим	187
ТРАНСФОРМАЦІЯ МАРКЕТИНГОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ РИТЕЙЛИНГОВИХ ПІДПРИЄМСТВ	
Гацура Ярослав, Парсяк Володимир	190
ВИКОРИСТАННЯ ДОСЯГНЕНЬ ЧЕТВЕРТОЇ ПРОМИСЛОВОЇ РЕВОЛЮЦІЇ В МАРИКУЛЬТУРНОМУ ПІДПРИЄМНИЦТВІ	
Гено Денис	193
ГЕНЕРАТИВНИЙ ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ: ТРАНСФОРМАЦІЯ РИНКУ ПРАЦІ ТА ПІДНЕСЕННЯ ПРОДУКТИВНОСТІ В ЕПОХУ ІННОВАЦІЙ	
Енгель Андрій	197
ПОСТВОЄННА ЕКОНОМІКА УКРАЇНИ: ЦИФРОВІ ІНІЦІАТИВИ ТА ЇХНЯ РОЛЬ	
Єленчук Анастасія	200
НАПРЯМИ ТА ВАЖЕЛІ ПОВОЄННОЇ РЕКОНСТРУКЦІЇ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ: ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ДОСВІДУ КРАЇН, ЩО ЗАЗНАЛИ ВІЙСЬКОВИХ КОНФЛІКТІВ	
Коба Максим	206
МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ	
Лазаренко Влада	209
ЦИФРОВІ РІШЕННЯ У ПОВОЄННІЙ ВІДБУДОВІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ	
Параскун Алла	212
ВІТЧИЗНЯНИЙ АУТСОРСИНГ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ ТА СВІТОВИХ РЕЙТИНГАХ	
Прокопів Юлія	217
SWOT-АНАЛІЗ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ ТА В ПІСЛЯВОЄННИЙ ПЕРІОД	
Стаценко Анна, Погорелова Олена	220
ПЕРЕБУДОВА СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ ВІЙНИ	

УДК 322.24

**МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ
КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ**

Максим Коба

*магістрант кафедри інтелектуальної цифрової економіки
vorotyntsev@damen.com*

Науковий керівник: Оксана Корнієнко

*кандидат економічних наук, доцент кафедри інтелектуальної цифрової
економіки Національного університету кораблебудування імені адмірала
Макарова, м. Миколаїв, Україна
kornienko.oksana@nuos.gmail.com*

Анотація. Тези присвячені дослідженню конкурентоспроможності підприємств в умовах інтелектуальної економіки. Визначено детермінанти глобального конкурентного середовища. Систематизовані переваги, недоліки, характерні риси інтелектуальної економіки, що є елементом сучасного глобального конкурентного середовища. Ідентифікована трансформація конкурентного середовища в глобальне конкурентне середовище інтелектуальної економіки, визначені її переваги та недоліки.

Ключові слова: глобалізація, інноваційний розвиток, інтелектуальна економіка, конкурентоспроможність, конкурентне середовище, трансформація економіки.

На часі, підприємства всього світу шукають і застосовують інноваційні способи господарювання, інколи це відбувається в умовах абсолютної невизначеності, причин цьому може бути безліч: воєнні конфлікти (нажаль, Україна є яскравим прикладом в цьому аспекті), пандемією COVID-19, цифровізацією та посиленням ролі людського капіталу [1].

Якщо розглядати дефініцію «конкуренція» як явище, то по суті – це форма боротьби, випереджальних рухів суб'єктів господарювання в процесі їх взаємодії, спрямована на досягнення поставлених цілей. Якщо розглядати як процес, то конкуренція проявляється як взаємодія суб'єктів господарювання, проте вже характеризується певною структурою, результатами, умовами й процедурами, впливом багатьох факторів [2].

Конкуренція вимагає визначеного бізнес-середовища для існування. Зміст конкурентного середовища в світовій економічній літературі розглядали Й. Шумпетер, М. Портер, Дж. Робінсон, Е. Чемберлін, Ф.Хайєк та ін.

Конкурентне середовище в глобальних масштабах потужно впливає на економічний розвиток країни та підприємств, зокрема. Чинники, які формують

влив на бізнес-середовище теж трансформуються, і як наслідок змінюються моделі управління на всіх рівнях господарювання [3].

У контексті Четвертої промислової революції та застосуванні штучного інтелекту, трансформуються методи ведення бізнесу, затребуваними стають драйвери інноваційного розвитку суб'єктів господарювання. Потужним підґрунтям інноваційності є саме третинний сектор економіки. Підсумовуючи погляди науковців, висновковуємо, що інтелектуальна економіка є надсучасним механізмом розвитку економічних систем, де основним важелем впливу є власне людський капітал.

Загальні ознаки інтелектуальної економіки на різних управлінських щаблях дають змогу окреслити певні позитивні та негативні наслідки її впливу (табл).

Таким чином, при переході до інтелектуальної економіки відбувається витіснення традиційних продуктів інформаційноємними, які з часом охоплюють усі складові економіки.

Як приклад, локдаун (пандемією COVID-19), а потім і воєнний конфлікт в Україні став потужним поштовхом для бізнесу щодо нового змісту в методах.

У цьому аспекті активного розвитку дістали онлайн-майданчики вітчизняних ритейлерів роботи, впровадження нововведень. Очевидно, що післявоєнна епоха та повоєнний період матимуть специфічну економіку, яка

Таблиця – Переваги та недоліки інтелектуальної економіки

Переваги	Недоліки
1) можливість значного здешевлення й підвищення якості ресурсного потенціалу підприємства; 2) вибіркоче позбавлення економіки обмеженості ресурсів; 3) створення зразків інформації, яку можна копіювати до нескінченності; 4) спрощення процесу комунікації; 5) можливість опанування збутом на різноманітних регіональних майданчиках, що подовжує життєвий цикл товару і дозволяє отримувати більшу економію; 6) оптимізація трансакційних витрат та часових - на сплату податків; 7) дематеріалізація ринку та виникнення нових методів економічного обміну; 8) поліпшення якості життя людей за рахунок збільшення продуктивності і полегшення умов їх праці.	1) складність прогнозування ВВП на довгий період часу через інтенсивність потоку інновацій та швидкість перетворення винаходів у ринковий продукт; 2) невеликий життєвий цикл продукції, послуг; 3) успіх на ринку визначається доступом до нових якісних знань, які занадто швидко старіють; 4) складність доступу до джерел об'єктивної та правдивої інформації; 5) суттєві витрати часу на збір та обробку інформації; 6) відсутність єдиного підходу до оцінки розвитку інтелектуальної економіки; 7) інноваційний продукт передбачає значну складову доданої вартості, сформованої за рахунок НДДКР.

буде наповнена новими звичками, компетентностями та правилами, і найголовніше - заснована на зменшенні фізичній комунікації та взаємодії людей.

Проте зазначені кризові явища спровокували розвиток ринків та змінили споживацький досвід, що потребує подальшого дослідження і найкращою сферою третинного сектору для цього є торгівля (оптова і роздрібна), яка вже сьогодні складає 20% всієї валової доданої вартості в Україні [3].

Останнім часом серед науковців, які займаються прогнозуванням майбутнього, стала популярною гіпотеза про технологічну сингулярність, яка пояснює значний вплив технічний прогресу та прогнозує настільки його ускладнення, що це виявиться недосяжним для розуміння. Лише завдяки технології штучного інтелекту відбудеться так зване «поєднання людини та машини», а також в майбутньому збільшаться можливості людського мозку за рахунок біотехнологій. Як наслідок, процес глобалізації уможливорює практично миттєву диффузію технологій, що означає, що вона є базисом для інтелектуальної економіки [3].

Сформулюємо визначення глобального конкурентного середовища інтелектуальної економіки, яке полягає в систематизації компонентів: підприємства та їх взаємовідносин, конкурентних умов та чинників впливу, зумовлених світовими трансформаційно інноваційно-інтеграційними процесами.

Отже, в умовах інтелектуальної економіки саме людський капітал, використовуючи нові технологічні можливості, серед постійних глобальних коливань забезпечує індивідуальний стратегічний розвиток кожного суб'єкта господарювання в умовах глобального конкурентного середовища.

Література

1. Гудзь О. Є. Цифрова економіка: зміна цінностей та орієнтирів управління підприємствами. *Економіка. Менеджмент. Бізнес*. 2018. № 2 (24). С. 4-12.
2. Мороз О. Управління змінами на рівні компанії в період економічної кризи. *Держава та регіони*. 2020. № 3. С. 106–112.
3. Digital economy. URL: http://ec.europa.eu/growth/sectors/digital-economy/index_en.htm

METHODOLOGICAL APPROACHES TO DETERMINING THE COMPETITIVENESS OF ENTERPRISES IN THE CONDITIONS OF THE INTELLECTUAL ECONOMY

Maksym Koba

Admiral Makarov National University of Shipbuilding

Abstract. *Theses are devoted to the study of the competitiveness of enterprises in the conditions of the intellectual economy. The determinants of the global competitive environment are determined. Systematized advantages, disadvantages, characteristic features of the intellectual economy, which is an element of the modern global competitive environment. The transformation of the competitive environment into the global competitive environment of the intellectual economy is identified, its advantages and disadvantages are determined.*

Keywords: *globalization, innovative development, intellectual economy, competitiveness, competitive environment, economic transformation.*